

RIIGIKOGU

IV koosseis.

IX istungjätk.

216. koosolek.

29. jaanuaril 1932.

Sisu:

1. Päevakorra täiendamine ja muutmine.
2. Teatamine komisjoni antud seaduseelnõust.
3. Teatamine Vabariigi Valitsuse ametist lahkumisest.
4. Teatamine ühendatud rahvaerakondade ja tööerakonna Riigikogu rühmade ühinemisest Riigikogus üheks rühmaks nime all: rahvusliku keskerakonna Riigikogu rühm.
5. Komisjonide täiendavad valimised.
6. Päevakorra-punktide 2—5 päevakorrast ärajätmine.
7. Eesti Vabariigi kulude ja tulude eelarve 1932/33. aastaks — I lugemisel.
8. Vallasvara aresti alla panemise ja müügi asjus Tsiviilkohtupidamise seaduse muutmise ja täiendamise seaduse täiendamise seadus — R. Vreeman'i ja K. Tamme ettepanek.
9. Postiga saadetud kaebuste tähtaja arutamise asjus tsiviilkohtupidamise seaduse § 828 muutmise seadus — III lugemisel.
10. Kohtute seaduse §§ 251¹-a ja 257 muutmise seadus — III lugemisel.
11. Raadiosaate- ja -vastuvõtuseadete loata ülesseadmise ja kasutamise kohta antud karistuseeskirjade muutmise seadus — III lugemisel.

Koosoleku avab Esimees **K. Einbund** kell 17.20 min.

Sekretäri kohal sekretäri esimene abi **A. Tõllassepp**.

1. Päevakorra täiendamine ja muutmine.

J. Loosalu' ettepanekul täiendatakse päevakorda 1. punktiga — komisjonide täiendavad valimised; A. Tupitsa ettepanekul paigutatakse 6. päevakorra-punktiks 9. punkt — Eesti Vabariigi kulude ja tulude eelarve 1932/33. aastaks — I lugemisel.

2. Teatamine komisjoni antud seaduseelnõust.

Sekretär: Riigikogu juhatus andis: 1. vallasvara aresti alla panemise ja müügi asjus Tsiviilkohtupidamise seaduse täiendamise seaduse üldkomisjoni.

3. Teatamine Vabariigi Valitsuse ametist lahkumisest.

Juhataja: Kõrgeaulised Riigikogu liikmed! Mul on au teatada, et Riigikogu juhatus sai kirja Riigivanemalt järgmise sisuga:

„Arvesse võttes Põllumeeste kogude ja Põllumeeste, asunikude ning väikemaapidajate koonduse Riigikogu rühma kirjas 28. jaanuarist 1932. a. märgitud soovi, et Vabariigi Valitsus oma ametist lahkumisega peaks võimaldama uue Valitsuse kujundamise vastavalt muutunud olukorrale Riigikogus, — otsustas Vabariigi Valitsus 29. jaanuaril 1932. a. esitada Riigikogule Vabariigi Valitsuse ametist lahkumise teadaande.

Riigikogu kodukorra § 102 alusel seda Teile teatavaks tehes, palun Vabariigi Valitsuse ametist lahkumise teadaanne esitada Riigikogule.“

Alla on kirjutatud Riigivanem.

A. Tupits: Ma teen ettepaneku:

„Riigikogu, ära kuulates Riigivanema teadaande Vabariigi Valitsuse ametist lahkumise üle, Riigikogu kodukorra § 103. põhjal otsustab, teha Riigikogu Esimehele ülesandeks, esineda ettepanekuga Vabariigi Valitsuse kokkuseadmise ja ametisse kutsumise asjus.“

Ettepanek võetakse vastu.

4. Teatamine ühendatud rahvaerakondade ja tööerakonna Riigikogu rühmade ühinemisest Riigikogus üheks rühmaks nime all: rahvusliku keskerakonna Riigikogu rühm.

Juhataja: Teatan Riigikogule Riigikogu rühmade ühinemisest Riigikogu juhatusel täna tulnud kirja põhjal: „Teatame sellega, et Ühendatud Rahvaerakondade Riigikogu rühm ja Tööerakonna Riigikogu rühm on ühinenud Riigikogus üheks rühmaks nimega — Rahvusliku Keskerakonna Riigikogu rühm, ja palume see Riigikogule teatavaks teha. Riigikogus, 29. jaanuaril 1932. Ühendatud Rahvaerakondade Riigikogu rühma nimel: H. Kukke, L. Raudkepp. Tööerakonna Riigikogu rühma nimel: A. Anderkopp.“ (V a h e l h ü ü d e d. — N a e r.)

5. Komisjonide täiendavad valimised.

Valitakse:

väliskomisjoni J. Lattik'u asemele
J. Loosalu.

6. Päevakorra-punktide 2—5*) päevakor- rast ärajätmine.

Juhataja: Päevakorra-punktid 2, 3, 4 ja 5*) jätan päevakorrast välja kodukorra § 90 juurde kuuluva vanematekogu seletuse 2 põhjal. Valitsuse ametist lahkumise teadaanne on Riigikogule ette kantud. Valitsuse kriisi ajal määratakse arupärimisekoosoleku päevakord vanematekogu kinnitamisel. Kuna seesugust kinnitamist praegu ei ole, ei või need punktid tulla arutamisele.

7. Eesti Vabariigi kulude ja tulude eelarve 1932/33. aastaks — I lugemisel.

A. Tupits (korra kohta): Austatud Riigikogu liikmed! Praegu anti meile teada, et Vabariigi Valitsus on ametist lahkunud. Niisugustel puhkudel ei ole varematal aastatel eelarve üldläbirääkimisi peetud, ja ma arvan, et meie ei saaks ka täna eelarve üldvaielustele asuda. Ära ootama jääda aga, kuni uus valitsus ametisse kutsutakse, ei võiks ka sellepärast, et praegusel Riigikogul on üsna vähe aega järele jäänud töötamiseks. Seetõttu ma teen ettepaneku,

Eesti Vabariigi kulude ja tulude eelarve 1932/33. aastaks anda rahaasjanduse komisjoni laiendatud koosseisu,

kus võidakse selle läbivaatamisele asuda. Kui eelarve seal on läbi arutatud ja tagasi tuleb Riigikogusse, siis on võimalus rahvasaadikutel siin oma seisukohti avaldada.

A. A. A. Anderkopp: Austatud Riigikogu liikmed! Ma toetan seda ettepanekut, sest meie senise praksise järgi on see nii ol-

*) 2. Rkl. G. Lorenzi küsimine Vabariigi Valitsusele Kalapüügi seaduse ja Balti Eraseaduse rikkumise kohta a/s. „Kiviõli“ poolt.

3. Rkl. F. Hist'i küsimine Vabariigi Valitsusele üleriikliku töötute kongressi juhatase liikmete August Tamme, Eduard Vassili, August Kaardimetsa, Leopold Miti ja Meieri areteerimise asjas.

4. Rkl. A. Schulbach'i küsimine Vabariigi Valitsusele laevaihenduse asjus Hiiuma saarega.

5. Läbirääkimised Vabariigi Valitsuse vastamise puhul arupärimisele juurdelõigete andmise asjas Lalsis, Vaiblas, Leiel, Odistes ja Kaaveres Viljandimaal.

nud, et kui eelarve arutamine peaks ühte langema valitsuse kriisiga, siis üldläbirääkimisi I lugemisel ei peeta, vaid II lugemisel pealkirja juures. See seisukoht on ka nende seisukoht, kelle nimel ma esinen, seepärast toetan rkl. Tupitsa ettepanekut.

A. Tupits: Täiendan oma ettepanekut seega, et

eelarve tuleb I lugemisel vastu võtta ja siis juba läheb komisjoni.

Juhataja: Rkl. Tupits on täiendanud oma ettepanekut seega, et eelarve tuleb I lugemisel vastu võtta ja I ning II lugemise vahel anda rahaasjanduse komisjoni laiendatud koosseisu. (V a h e l h ü d e d.) See ettepanek võib tulla hääletamisele, sest kodukorra järgi on praegusel korral aruandjaks olnud Majanduseminister, ja Majanduseminister on eelarve-kõnega esinenud, ja selle järgi võib eelarve I lugemisel vastu võtta, kui Riigikogu seda otsustab, ja eelarve komisjoni anda.

(H ä ä l e t a t a k s e.) Ettepanek on vastu võetud.

8. Vallasvara aresti alla panemise ja müügi asjus Tsiviilkohtupidamise seaduse muutmise ja täiendamise seaduse täiendamise seadus — R. Vreeman'i ja K. Tamme ettepanek.

R. Vreeman: Lugupeetud Riigikogu liikmed! Alles hiljuti Riigikogu võttis vastu Vallasvara aresti alla panemise ja müügi asjus Tsiviilkohtupidamise seaduse muutmise ja täiendamise seaduse, niinimetatud raudvara seaduse, ja sellega pidi lahendatama olukord kergemaks eriti praegu põlumajanduses kui ka kutselises töös. Nüüd aga selle seaduse teostamisel on tekkinud kohtadel igalpool lahkarvamised ja seletused teistmoodi, kui minu arvates see Riigikogu tahe oli. Nüüd on kohtade peal kohtupristavid, samuti ka nende tegevuse peale kaebuste tõttu kohtunikud ja ka eriti viimasel ajal Riigikohus tõlgitsenud seda seadust ja öelnud, et arestid, mis enne selle seaduse ilmumist on vallasvarale pandud, jäävad püsima, nende alt ei vabane selles seaduses loetletud vallasvarad, ja need müüakse edasi. Sellega oleks seaduse tagajärg olnud väga väike, ma mõtlen umbes 80—90% kõrvale kaldunud, ega too kergendust praeguses olukorras, sest Riigikogu tahe oli ikkagi praegusele majanduslikule olukorrale appi tõtata, et majapidamisi ära ei laostataks, kuna aga tulevikus

praeguse aja seisukohalt oleks vähe mõju sellel seadusel. Riigikogu tahtis — sõnavõtmistel ja ka komisjoni läbirääkimistel oli selgesti aru saada —, et ülesloetud varandus, raudvara, peab seaduse ilmumisega arestist vabaks saama. Et seda järgnenud ei ole, siis on kiires korras vajalik Riigikogul oma tahe välja öelda, sellepärast, et igapäev käivad üle maa oksjonid, ja mis päev hiljemaks jääb, seda mitu sada majapidamist selle all rohkem laastatakse. Sellepärast minu rühmakaaslase Tamme ja minu poolt esitati paranduse-ettepanek selle seaduse juurde. Vahepeal on ka valitsus esitanud paranduse-ettepaneku, on sedasama vajalikuks pidanud, kuid tehniliselt on see nii välja kujunenud, et üldkomisjon võttis küll valitsuse paranduse-ettepaneku omalt poolt vastu, kuid ei saanud paljundada ja tänaseks välja saata. Muutmiseseaduse tahe on üks ja sama, ainult redaktsioonis on vahe. Kumba pooldatakse, kumb ehk oleks selgem, see tuleks siin otsustamisele. Valitsus on oma seisukoha avaldanud seaduse puhul, mis komisjonis oli, nii et tema seisukoht on meil teada. Täna oleks meil tarvis asuda I lugemisele, et saaks eelnõu I lugemisel vastu võtta ja peale selle pidada järgmised Riigikogu koosolekud, et seaduse saaks kolmel lugemisel vastu võtta. Asi on kiire. Täna on reede, homme laupäev, siis pühapäev ja esmaspäev ning teisipäev. Iga päev käib aga vähemalt 100 oksjonit üle vallasvarade. Siin ei ole tegemist uue seadusega, vaid juba vanade põhimõtete selgitamisega.

Juhataja: Teie kõneaug on läbi.

R. Vreeman: Teen ettepaneku, seaduseelnõu I lugemisele asuda ja vastu võtta. (Vahelhüüe.) Eks siis edasi näe.

A. Rei: Ma vaidlen selle ettepaneku vastu niihästi vormilistel kui ka sisulistel kaalutlustel. Meil on eelnõu komisjonis. Komisjon on ta vastu võtnud. Komisjoni ettepanekul peab ta tulema Riigikogusse. Komisjoni ettepanekut ära ootamata tahetakse siin praegu arutusele võtta mingi komisjoni eelnõule sarnane ettepanek. (Vahelhüüe.) Ei tohiks lubatav olla segada inimeste tsiviilõiguslikkudesse vahekordadesse nii üle-pea-kaela. Ei ole sugugi päevalge, et seadus on täiesti vastuvõetav. Võib-olla, et siin võidakse sellele eelnõule

väga tõsiseid vastuväiteid esile tuua. Kujutage omale ette: keegi võlausaldaja oli väga vastutulelik oma võlgnikule, aastate kaupa hoidis küll aresti all tema varanduse, kuid ei lasknud seda oksjonil ära müüa. Ta on ühenduses aresti alla panemisega kannud mitmesuguseid kulusid. Sarnasele vastutulelikule kreditorile annaksime kõnesoleva seadusega korraga hoobi. Teiseks — võib-olla oleks võlausaldajal omalajal olnud võimalik aresti alla panna mõnda teist võlgniku vara. Vahepeal on aga võlgnik need teised varandused kõrvaldanud, ära raisanud, ära müünud või pantinud ja muud vara, millest kreditor võiks rahuldust saada, tal enam ei ole. Nüüd nõuate teie, et see vara peab aresti alt vabanema, ilma et võlgnik kreditorile seni ärakantud täitmise kulusidki ära tasuks. Ma ütlen, nii ikka neid keerulisi vahekordi lahendada ei või. Meie võime selle seaduseelnõu harilikus korras teisipäeval arutamisele võtta, kus siis võidakse tõsiselt kaaluda kõiki väiteid poolt ja vastu, mis siin ette tuuakse.

A. Laur: Lugupeetud Riigikogu liikmed! Ma toetan ettepanekut, asuda seaduseelnõu I lugemisele, ja arvan, et selleks mingit takistust ei ole. See seaduseelnõu on vastuvõetavaks tunnustatud Vabariigi Valitsuse poolt, ning ühtlasi on see läbi kaalutud ning vastu võetud ka üldkomisjonis, kus küll vaieldi väga teravalt, aga siiski enamuse oli selle poolt, ja selle enamusega võeti seaduseelnõu vastu. Kuid puht tehnilistel põhjustel ei jõutud seda seaduseelnõu enam Riigikogu liikmetele kätte anda. Samasisuline seaduseelnõu oli esitatud Riigikogule rkl-te Vreeman'i ja Tamme poolt, missugune anti õigel ajal ka kätte Riigikogu liikmetele, ja sellest tuleb, et rkl-te Vreeman'i ja Tamme ettepanek on praegu arutamisel, mitte aga üldkomisjoni oma. Kui Riigikogu võtab selle seaduseelnõu I lugemisele, siis, nagu juba tähendasin, toetab ta sama põhimõtet, mida toetab Vabariigi Valitsus ja üldkomisjon. Kui sisuliselt on õigeaks tunnustatud seaduseelnõu põhimõte, siis kodukorra kohaselt mingeid takistusi ei ole asumiseks eelnõu I lugemisele, kusjuures II lugemisel vastavad parandused võidakse teha. On ju tõsi, et teisipäevani ei ole väga palju aega, aga siiski mõni päev on, ja praegusel ajal, kus oksjoneid igapäev hulgana peetakse, oleks tähtis, et kahe-kolme päeva jooksul toimuvad oksjonid ära jääksid. Sellepärast peaksime meie selle ettepaneku vastu võt-

ma, et I lugemisel seaduseelnõu vastu võtame ning hiljem II ja III lugemisel samuti teeme.

L. Johanson: Teen ettepaneku, vallasvara aresti alla panemise ja müügi asjus Tsiviilkohtupidamise seaduse muutmise ja täiendamise seaduse täiendamise seadus anda üldkomisjoni.

Põhjenduseks toon: see, mida täna teha tahetakse, on meie parlamendi ajaloos esmakordne, sarnast pretsedenti senini pole loodud. Seda seaduseandlust, kus Riigikogu on kiirelt seadusi vastu võtnud, nimetatakse välkpaugu seaduseandluseks. Selle jaoks, mis nüüd teha tahetakse, enam nimetust ei ole. Meil ei ole seaduse teksti, mis üldkomisjon vastu võttis, kodukord aga näeb ette, et see tuleks Riigikogu liikmetele enne arutamist kätte anda. (V a h e l h ü ü e.) Vabariigi Valitsuse eelnõu on kätte antud, kuid see on antud üldkomisjoni, ja komisjoni seisukohta meil teada ei ole. (V a h e l h ü ü e.) Kas härra Vreeman'i ja teiste seadus vastab üldkomisjoni seisukohale, seda meie ei tea. Üldkomisjon ei volitanud härra Lauri siin esinema, ja kui ta seda oleks teinud, siis ei ole seda kodukorras ette nähtud. Nii ei ole alust käesoleva seaduse arutamisele asuda. Siin on tähtsa seadusega tegemist ja seepärast tuleks käia harilikult korra järgi. Riigikogu ja üldkomisjon ei ole näidanud, et ta ei taha seadusi kiirelt arutada, ta on kiirelt seadusi arutanud, ja nii tuleks ka see seadus anda üldkomisjoni. Hoiatan sarnaste pretsedentide eest. Parlamendis ei tarvitse hakata igal-puhul rinnaga läbi murdma asju kodukorra vastaselt. Seda ei tarvitse teha esimese jõu tuhinas. Enne tuleks mõelda, kui niisuguste asjadega esile tullakse, kas see jõuküllus, mis algul sagedasti avaldub, ei osutu pärast nõrkuseks.

J. Soots (fakt. märk.): Faktilise märkusena tahan teatavaks teha, et see väide, mille rkl. Johanson siin ette tõi, et üldkomisjon ei ole selles küsimuses seisukohta võtnud, ei vasta tõele. (V a h e l h ü ü d e d.) Meile on välja jagatud üldkomisjoni ettepanek, järelikult on see ta seisukoht. (V a h e l h ü ü e.) Võib-olla et eelnõu väljajagamine ei ole veel lõpetatud, ja seadus jõuab kohe ka teie kätte. (V a h e l h ü ü e.) Üldkomisjoni seisukoht on ikkagi kätte jagatud. (V a h e l h ü ü e.)

L. Johanson (fakt. märk.): Faktilise märkusena tähendan, et siis, kui sõna võtsin, see seaduseelnõu ei olnud minul ega kellelgi teisel Riigikogu liikmel käes. Nüüd selle aja jooksul jagati see seadus siin välja. Kodukord näeb aga ette, et eelnõu tuleb jagada ikkagi teatud aeg enne seaduse arutamist. Raudvara seadus on tõsine seadus, ja sellest ei maksaks teha naljanumbrit. (V a h e l h ü ü e.)

J. Fuks (fakt. märk.): Faktilise märkusena pean tähendama seda, et meil ei ole praegust päevakorras vallasvara aresti alla panemise ja müügi asjus Tsiviilkohtupidamise seaduse muutmise ja täiendamise seaduse täiendamise seadus Vabariigi Valitsuse ettepanekul, vaid rkl-te Vreeman'i ja Tamme ettepanekul, ja seda eelnõu palub rkl. Vreeman I lugemisel arutamisele võtta.

Juhataja: Hääletamisele tuleb kõigepealt rkl. Vreeman'i ettepanek. (H ä ä l e t a t a k s e.) Poolt on 34 häält, vastu 34 häält, seega on ettepanek tagasi lükatud. (H ü ü d e d: Sedelitega!) Nõutakse sedelitega hääletamist. (H ä ä l e t a t a k s e.) Ettepanek on tagasi lükatud 45 häälega 35 hääle pooltolemisel ja 1 erapooletuks jäämisel.

Panen hääletamisele rkl. Johanson'i ettepaneku. (H ä ä l e t a t a k s e.) Rkl. Johanson'i ettepanek on vastu võetud.

9. Postiga saadetud kaebuste tähtaja arutamise asjus tsiviilkohtupidamise seaduse § 828 muutmise seadus — III lugemisel.

Üldkomisjoni aruandja R. Eliaser.

Võetakse vastu seaduseelnõu pealkiri ja tekst eraldi ja terve sisu korraga.

10. Kohtute seaduse §§ 251¹-a ja 257 muutmise seadus — III lugemisel.

Üldkomisjoni aruandja T. Kalbus.

Juhataja: Jätan ära selle seaduseelnõu III lugemisel paragrahvide teksti ettekandmise.

Seaduseelnõu võetakse vastu paragrahvide viisi ja terve sisu korraga.

11. Raadisaate- ja -vastuvõtuseadete loata ülesseadmise ja kasutamise kohta antud karistuseeskirjade muutmise seadus — III lugemisel.

Üldkomisjoni aruandja J. K l e s m e n t.

J u h a t a j a: Jätan ära käesoleva seaduseelnõu III lugemisel paragrahvide teksti ettekandmise ja hääletan osade viisi.

Koosolekut asub juhatama esimene abiesimees **M. Martna**.

Seaduseelnõu võetakse vastu osade viisi ja terve sisu korraga.

J u h a t a j a: Päevakord on läbi. Lõpetan Riigikogu koosoleku.

Koosolek lõpeb kell 18.10 min.

Õ i g e.

K i n n i t a n.

Koosoleku sekretär (allkiri).

Koosoleku juhatajad (allkirjad).

